

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Експериментальні методи дослідження
у дитячій психології

Вибіркова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>КОЛТУНОВИЧ Тетяна Анатоліївна</u> , кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/koltunovych_tetiana_anatoliivna/
Контактний тел.	+38 (050) 201 73 16
E-mail:	t.koltunovych@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7329
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: вівторок з 12.00. до 14.00 ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю): вівторок з 11.00 до 12.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Силабус навчальної дисципліни «Експериментальні методи дослідження у дитячій психології» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Навчальна дисципліна «Експериментальні методи дослідження у дитячій психології» читається у весняному семестрі.

Форма підсумкового контролю – залік.

Психологічний експеримент – спеціально організована форма дослідження психічного розвитку дитини, яка дозволяє досліднику-психологу цілеспрямовано викликати явища дитячої психіки, які його цікавлять.

Експерименти розширюють уявлення про дитячу психологію та стають відправною точкою для нових досліджень, а також допомагають дослідити, знайти шляхи/засоби/способи для відновлення, збереження, зміцнення здоров'я та подальшого розвитку дитячого організму, ефективного навчання та виховання дітей, конструктивної взаємодії з однолітками, дорослими тощо.

2. Мета навчальної дисципліни: створення умов для засвоєння студентами цілісної системи знань з питань розвитку експериментального методу в дослідженні психіки дитини, розкриття сутності та принципів експериментального дослідження дитячої психіки, його структури, етапів; формування та розвиток професійно та особистісно важливих якостей майбутніх вихователів та психологів у закладах дошкільної освіти.

3. Пререквізити. Курс «Експериментальні методи дослідження у дитячій психології» ґрунтується на вже засвоєних філософських і психологічних дисциплінах та знаннях, навичках і вміннях, отриманих під час вивчення фахових дисциплін.

4. Результати навчання

- **знати:**

- основні поняття курсу;
- передумови запровадження експерименту в дитячій психології;
- сутність, зміст і специфічні особливості експерименту в дитячій психології;
- види експериментів, які застосовуються у дитячій психології;
- етичні аспекти експериментального дослідження дітей;
- класичні експерименти з дитячої психології

- **уміти:**

- оперувати категорійно-понятійним апаратом дисципліни;
- самостійно складати програму та проводити дослідження, аналізувати та інтерпретувати його результати;
- аналізувати й оцінювати валідність проведених психологічних експериментів, достовірність отриманих результатів і можливість їх застосування в роботі з дітьми;
- орієнтуватись у психологічних явищах життя дитини та визначати їх у якості незалежної та залежної експериментальної змінних;
- проводити та аналізувати пілотажне дослідження;
- дотримувати етичних вимог при проведенні експериментального дослідження.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-23. Застосовувати психодіагностичні методи для збору емпіричних даних з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей учасників освітнього процесу та процедури застосування методу.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (*етична компетентність*).

Професійні компетентності

Трудові функції:

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б1.2. *Здоров'язберезувальна*. Здатність організувати психологічно безпечне освітнє середовище

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1.1. *Психоемоційна*. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В1.2. *Психоемоційна*. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2.1. *Педагогічне партнерство*. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.3. *Педагогічне партнерство*. Здатність до командної взаємодії.

В3.1. *Морально-етична*. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1.1. *Здатність до навчання впродовж життя*. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

Г1.2. *Здатність до навчання впродовж життя*. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Практичний психолог закладу освіти»

Загальні компетентності

ЗК.04. Здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом (*особиста та навчальна компетентність*).

ЗК.09. Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, формулювати результати дослідження в термінах і поняттях, прийнятих у психологічній науці та практичній психології, дотримуватись принципів надання психологічної допомоги (не нанесення шкоди, об'єктивності, конфіденційності, поваги до клієнта, необхідності та достатності наданої інформації), діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (*етична компетентність*)

Професійні компетентності

Трудові функції:

А. Здійснення психологічної профілактики

А1. Здатність визначати актуальні напрями завдання психологічної профілактики з урахуванням моніторингу та аналізу соціально-психологічної ситуації в закладі освіти відповідно до визначених завдань, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії

В. Здійснення психологічної діагностики

В1. Здатність визначати потребу у проведенні, планувати та організувати процедуру психологічної діагностики відповідно до особливостей розвитку вікових особливостей цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища

Д. Співпраця з педагогічними (науково-педагогічними) працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти

Д2. Здатність надавати психолого-педагогічну допомогу педагогічним (науково-педагогічним) працівникам в організації освітнього процесу та створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища, брати участь в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу, передбаченої законодавством та установчими документами

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни « <u>Експериментальні методи дослідження у дитячій психології</u> »												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-4	весняний	3	90	1	30	–	30	–	30	–	залік
Заочна	1-4	літній	3	90	1	12	–	–	–	78	–	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	сем	лаб	інд	с.р.		
Тема 1. Стратегії та методи дослідження психічного розвитку дитини	9	4	2	–	–	3	9	1	–	–	–	8		
Тема 2. Експеримент як основний метод дитячої психології. Етичні аспекти експериментального дослідження дітей	9	2	4	–	–	3	9	1	–	–	–	8		
Тема 3. Експериментальне спілкування	9	4	2	–	–	3	11	2	–	–	–	9		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	сем	лаб	інд	с.р.
Тема 4. Гіпотеза в експериментальному дослідженні	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 5. Змінні у психологічному експерименті	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 6. Валідність експериментального дослідження	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 7. Планування психологічного експерименту у дитячій психології	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 8. Обробка результатів психологічного вимірювання	7	2	2	–	–	3	8	1	–	–	–	7
Тема 9. Дослідницька програма в експерименті. Аналіз та презентація результатів психологічного експерименту	9	2	4	–	–	3	9	1	–	–	–	8
Тема 10. Психологічні експерименти за участю дітей. Питання етики та значення для дитячої психології	19	8	8	–	–	3	12	2	–	–	–	10
Усього годин	90	30	30	–	–	30	90	12	–	–	–	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Тема 1. Стратегії та методи дослідження психічного розвитку дитини 1. Опрацювати статтю «Стратегії та методи дослідження психічного розвитку дитини» URL: http://um.co.ua/8/8-2/8-239836.html . Скласти конспект (конспект)

№	Назва теми
2	<p>Тема 2. Експеримент як основний метод дитячої психології</p> <p>1. Переглянути відео за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=llaMpXE2uO8&t=14s Висловити своє враження про експеримент: які ознаки експерименту ви помітили? Чому діти себе так поводити, як можна оцінити дії експериментатора? (усна відповідь на семінарському занятті)</p> <p>2. Опрацювати “Етичний кодекс психолога” та “Кодекс професійної етики психолога” URL: https://psy4you.org/i-oth-code.html (конспект)</p>
3	<p>Тема 3. Експериментальне спілкування</p> <p>1. Проаналізуйте артефакти психологічних експериментів (презентація) URL: https://polygraph.ua/artefakti-psiologichnih-eksperimentiv/</p>
4	<p>Тема 4. Гіпотеза в експериментальному дослідженні</p> <p>1. Дослідник має намір теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель формування конструктивних способів реагування в конфліктних ситуаціях. Визначте список дослідницьких завдань для досягнення цієї мети. Сформулюйте гіпотезу дослідження. На її основі сформулюйте альтернативну та уточнюючу гіпотези (письмова робота)</p>
5	<p>Тема 5. Змінні у психологічному експерименті</p> <p>1. “Незалежна змінна і її функціональний контроль”, “Специфічна роль додаткових змінних”, “Відмінності одиничної і комплексної змінної”, “Вимірювання змінних і психологічні шкали” (доповідь)</p>
6	<p>Тема 6. Валідність експериментального дослідження</p> <p>1. “Формування вибірки і розподіл досліджуваних за групами”, “Процедура підбору еквівалентних груп”, “Різновиди конструювання експериментальних груп” (реферат/презентація)</p>
7	<p>Тема 7. Планування психологічного експерименту у дитячій психології</p> <p>1. Уявіть собі, що Вам необхідно провести емпіричне дослідження на тему “Вплив музики на емоційний стан дитини”. Визначте структурні елементи психологічного дослідження (письмова робота)</p> <p>2. “Види доекспериментальних планів за Д.Кемпбеллом”, “Перспективи розвитку експерименту: багатовимірний експеримент, диференційно-психологічний експеримент, кроскультурне дослідження”, “Планування за методом часових серій”, “Плани для незалежної змінної” (доповідь/презентація).</p>
8	<p>Тема 8. Обробка результатів психологічного вимірювання</p> <p>1. Особливості складання висновків при проведенні кореляційного дослідження (доповідь).</p> <p>2. Вам пропонується спланувати по одному дослідженню кожного типу із запропонованих нижче, або запропонувати свої варіанти цих досліджень. Вкажіть мету, об'єкт, предмет, гіпотезу, методи, змінні; опишіть етапи організації експерименту, методи статистичної обробки результатів.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Порівняння реакцій на ситуацію невдачі дітей різного віку. - Дослідження впливу варіантів статі батько (мати)/дитина на схожість особистісних рис (письмова робота). <p>3. Проінтерпретуйте результати, принаймні, двома способами з урахуванням проблем спрямованості та третьої змінної.</p> <p>- Існує додатний зв'язок (позитивна кореляція) між рівнем авторитарності матері і сором'язливістю дитини.</p>

№	Назва теми
	<p>- Виявлено від'ємний зв'язок (негативна кореляція) між депресією і рівнем фізичної підготовки вихователя.</p> <p>- Місце, яке займає дитина в групі, корелює з її успішністю – чим ближче до вихователя сидить дитина, тим кращі її результати навчання.</p>
9	<p>Тема 9. Дослідницька програма в експерименті. Аналіз та презентація результатів психологічного експерименту</p> <p>1. Проведіть аналіз експерименту “Зефір” за планом:</p> <p>а) чому присвячене дослідження;</p> <p>б) якою є загальна проблема;</p> <p>в) гіпотеза дослідження;</p> <p>г) змінні;</p> <p>д) яким є експериментальний план;</p> <p>е) як автор аналізує та інтерпретує дані;</p> <p>ж) узагальнений аналіз (письмова робота).</p> <p>2. Перегляньте експеримент “Лялька Бобо”.</p> <p>Завдання:</p> <p>- визначте незалежні, залежні і зовнішні змінні.</p> <p>- проаналізувати, як керовані і суб'єктивні змінні можуть бути в одному дослідженні.</p> <p>- складіть коротку схему цього дослідження.</p> <p>- які прийоми контролю валідності використовувалися в цьому дослідженні?</p> <p>- чи можна це дослідження віднести до групи істинного експерименту? (письмова робота).</p>
10	<p>Тема 10. Психологічні експерименти за участю дітей</p> <p>1. Причини заперечення сучасними психологами результатів “Зефірного тесту” (письмова робота)</p>

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

– *поточний контроль* (максимально – 50 балів, форми контролю: усний, письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, виконання практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;

– *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за змістовий модуль, форми контролю: письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): за 5-тибальною шкалою оцінюється модульна письмова робота у кінці модуля 1;

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – автоматизоване тестування¹.

Засоби оцінювання

¹ За умов організації освітнього процесу в *онлайн-режимі* лекційні та семінарські заняття, консультації проводяться на платформах *Moodle, Google Meet*.

Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання (контроль) реалізуються на вказаних платформах у формі виконання розроблених викладачем автоматизованих тестів.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- автоматизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- табличні, статистичні й інші роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо);
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних і групових завдань.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.

Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перекладання модуля відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7329>)

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (протокол №2 від 24 лютого 2020 року (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>)).

Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на семінарських заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремих вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання – 12 балів.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

10–12 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання.

7–9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними.

4–6 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань.

1–3 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибокого аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
	інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу :

- «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)
- «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-navch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 27.08.2020, <https://bit.ly/3ShTpSR>) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс «Візуалізація даних» на платформі «Prometheus» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 8 «Обробка результатів психологічного вимірювання».

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

Критерії оцінювання на підсумковому контролі (заліку)

Форма проведення – автоматизований тест у системі електронного навчання Moodle.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за залік – 40 балів.

Залікові завдання з “Експериментальні методи дослідження у дитячій психології” складаються із 40 тестів:
(40 тестів, 1 правильна відповідь = 1 бал).

Тестові завдання з «Експериментальних методів дослідження у дитячій психології» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/mod/quiz/edit.php?cmid=255726>

Критерії оцінювання залікових тестових завдань

Кількість балів, які студент може набрати за правильну відповідь на одне питання – 1 балів.

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік
40	40 балів	19	19 балів
30	39 балів	18	18 балів
38	38 балів	17	17 балів
37	37 балів	16	16 балів
36	36 балів	15	15 балів
35	35 балів	14	14 балів
34	34 бали	13	13 балів
33	33 бали	12	12 балів
32	32 бали	11	11 балів
31	31 бал	10	10 балів
30	30 балів	9	9 балів
29	29 балів	8	8 балів
28	28 балів	7	7 балів
27	27 балів	6	6 балів
26	26 балів	5	5 балів

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік
25	25 балів	4	4 бали
24	24 бали	3	3 бали
23	23 бали	2	2 бали
22	22 бали	1	1 бал
21	21 бал	0	0 балів
20	20 балів		

Шкала відповідності згідно систем оцінювання:

Оцінка А – «зараховано» – 36-40 правильних відповідей – 36-40 балів;
Оцінка В – «зараховано» – 31-35 правильних відповідей – 31-35 балів;
Оцінка С – «зараховано» – 26-30 правильних відповідей – 26-30 балів;
Оцінка D – «зараховано» – 21-25 правильних відповідей – 21-25 балів;
Оцінка E – «зараховано» – 16-20 правильних відповідей – 16-20 балів;
Оцінка FX – «незараховано» – 11-15 правильних відповідей – 11-15 балів;
Оцінка F – «незараховано» – 0-10 правильних відповідей – 0-10 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання з вибіркової компоненти «Експериментальні методи дослідження у дитячій психології»

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за усіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів. Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі на основі виконання тестових завдань та передбачає оцінку знань студента за системою ECTS.

Бал, отриманий на заліку (40 балів), сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу (робота на семінарських заняттях – 30 балів; виконання самостійної роботи – 20 балів), модульна письмова робота (10 балів) складають підсумкову семестрову оцінку.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	відмінно
	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	Добре
	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Незараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «зараховано» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

F – «незараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів

Набрані студентом у межах одного модуля бали (на семінарських заняттях, за виконання завдань для самостійної роботи, модуль-контроль) додаються й отримана сума ділиться на загальну кількість оцінок, таким чином виводиться середній бал (СБ).

Наприклад, студент набрав: T.1 – 8 балів + T.2 – 7 балів +n ... + T.10. – 10 балів = 115 балів / 16 (кількість оцінок за один модуль) = 6,38.

Отже СБ – 6,38.

Далі за формулою виводиться кількість балів, отримана студентом за модуль: (СБ 6,38 * 0,05 + 0,4) * 30 (максимальна сума балів за один модуль) = 22 (21,57) – сума балів, набрана за модуль.

Сума балів за два модулі не може перевищувати – 60 балів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

- Бедан В.Б. *Експериментальна психологія* : курс лекцій (для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології). Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 102 с. URL: <http://surl.li/dcwhw>
- Конспект лекцій до дисципліни «Діагностика психічного розвитку дітей з практикумом» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, додаткової спеціальності 053 Психологія.* Одеса, 2021. 83 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/11202/1/Babchuk%20Olena%20Grygoriivna%202021.pdf>
- Колтунович Т.А., Чуйко Г.В., Чаплак Я.В. *Соціально-психологічні експерименти* : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 192 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6213>
- Максименко С., Носенко Е. *Експериментальна психологія* : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 360 с. URL: <http://surl.li/prjpw>

7.2. Допоміжна

- Боснюк В.Ф. *Експериментальна психологія*: курс лекцій. Харків: [б.в.], 2016. 182 с. URL:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/1232/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
- Галян О.І., Галян І.М. *Експериментальна психологія*: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2012. 402 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/439914.pdf
- Психологічні експерименти. *Дитячий психолог* : Перший український сайт для батьків та дитячих психологів. URL: <https://dytpsycholog.com/2015/09/22/психологічні-експерименти/>

4. *Експериментальна психологія: практичний посібник* / Малхазов О.Р. Київ : Талком, 2020. 321 с. URL: <https://ispp.org.ua/2021/02/26/praktichnij-posibnik-eksperimentalna-psixologiya-malxazov-o-r-fragment/>
5. Руда Н.Л. *Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни експериментальна та диференціальна психологія. Для спеціальності: 053 «Психологія».* Миколаїв, 2019. 156 с.
6. Три соціальні експерименти за участі дітей. URL: <https://moieptashenia.com/18484/>
7. Myers C. S., Bartlett F. C. *A Text-Book of Experimental Psychology: Volume 2, Laboratory Exercises: With Laboratory Exercises.* Велика Британія: Cambridge University Press. 2013. 130 p.
URL: https://www.google.com.ua/books/edition/A_Text_Book_of_Experimental_Psychology/3twaAgAAQBAJ?hl=uk&gbpv=1
8. Stevens' Handbook of Experimental Psychology and Cognitive Neuroscience. *Developmental and Social Psychology* / Ed by J.Wixted. 4th ed. NY: Wiley. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/Stevens_Handbook_of_Experimental_Psychol/3NJKDwAAQBAJ?hl=uk&gbpv=0

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: <http://www.ukrbook.net/UDC>
9. Колтунович Т. А. *Експериментальні методи дослідження у дитячій психології* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3389>